

Heroiini

Mitä se on?

Heroiini (diasetyylimorfiini) on puolisynteettinen johdos morfiinista, jota saadaan oopiumiunikosta. ^{[1][2]} Heroiinia käytetään polttamalla, nuuskaamalla tai suonensisäisesti pistämällä. ^[3] Useimmiten käyttö on suonensisäistä. ^{[3][1]} Heroiinin puhtaus vaihtelee ajan ja kauppamaan mukaan. ^[1]

Laillinen asema: Heroiini on luokiteltu Suomessa huumausaineeksi. Sen käyttö, osto, myynti ja hallussapito on kiellettyä. ^[4] ^[5] Korkein oikeus on linjannut heroinin olevan erittäin vaarallinen huumausaine. ^[6]

Käytön yleisyys ja ongelmakäyttö: Heroiinia liikkuu Suomen huumausainemarkkinoilla hyvin vähän: buprenorfiini ja muut lääkeopioidit ovat korvanneet sen lähes täysin. ^{[3][7][8]} Euroopan laajuisesti heroini on kuitenkin selvästi eniten väärinkäytetty opioidi. ^{[2][3]} Sen on arvioitu olevan kaikkein haitallisoin päihde, jos haittoja tarkastellaan käyttäjän itsensä kannalta. ^[9]

Miten se vaikuttaa?

Heroiini vaikuttaa keskushermostossa lamauttavasti. ^[10] Se kiinnittyy opioidireseptoreihin samalla tavoin kuin aivoissa luonnollisesti esiintyvät endorfiinit. ^[11] Heroiini on hyvin rasvaliukoista, minkä vuoksi se etenee elimistössä nopeasti. ^{[1][10]} Suonensisäisesti käytettynä heroinin vaikutus alkaa muutamassa minuutissa ja kestää 3–5 tuntia. ^[1] Heroinin vaikutukset riippuvat muun muassa annoksen koosta, käyttäjän toleranssista ja käyttötavasta. ^{[1][2]}

Positiivisiksi koetut vaikutukset: Muiden opioidien tavoin heroini poistaa kipua. Se saa yleensä myös aikaan euforisia hyvän olon tunteita. ^[2] Fyysisen kivun lisäksi heroini lievittää emotionaalista kärsimystä. ^{[2][10]} Heroinin riippuvaisilla käyttäjillä vieroitusoireiden välttäminen voi olla ensisijainen syy, minkä vuoksi päihdettä käytetään. ^[2]

Negatiivisiksi koetut vaikutukset: Heroinin epämiellyttäviin vaikutuksiin voi kuulua ummetusta, pahoinvointia, oksentelua, huimausta ja ihon kutinaa. ^{[2][10]} Heroini myös heikentää muistia ja keskittymiskykyä. Vaikutuksen loputtua ahdistuksen ja masennuksen tunteet ovat tavallisia. ^[2]

Keskeiset riskit

Akuutit riskit: Heroiniin liittyy riski hengenvaarallisesta yliannostuksesta. Aine lamaa keskushermoston toimintaa ja voi suurilla annoksilla johtaa hapenpuutteeseen. ^{[1][10]} Heroiniin ja muihin opioideihin liittyvät kuolemat ovat pääosin yliannostuskuolemia. ^[12] Yliannostuskuolemat ovat usein seurausta lamaavien aineiden sekakäytöstä. ^{[1][3]}

Heroinin yliannostus ei aina johda kuolemaan. Siitä voi kuitenkin seurata esimerkiksi voimakkaita hermokipuja tai keuhkovaurioita. ^[1]

Sekakäytön riskit: Heroini ja alkoholi voimistavat toistensa vaikutuksia, mikä nostaa yliannostuksen riskiä. ^[1] Myös uni- ja rauhoittavat lääkkeet, kuten bentsodiatsepiinit, voimistavat heroinin lamaavia vaikutuksia. ^{[1][17]}

Runsaan käytön riskit: Pitkäaikaisessa käytössä heroini muun muassa vaurioittaa munuaisia. ^[1] Keskeisin pitkäaikaishaitoista on kuitenkin voimakkaan riippuvuuden kehittyminen. ^[10]

Riippuvuus: Heroini ja muut opioidit ovat selkeimmin riippuvuutta aiheuttavia päihteitä. ^{[2][10]} Varsinaiset vieroitusoireet kehittyvät, jos käyttöä jatkaa useamman viikon. Heroinin vieroitusoireet ovat voimakkaampia kuin pitkävaikutteisilla opioideilla kuten buprenorfiinilla. Niihin voi kuulua ärtyisyyttä ja masentuneisuutta, mutta myös selkeitä fyysisiä oireita, kuten hikoilua, kynelehtimistä, pahoinvointia ja voimakasta nuhaa. Riippuvaisen voi olla vaikeaa ajatella mitään muuta kuin päihdettä. ^{[1][2][7]}

Toistuvan käytön myötä heroinin ja muiden opioidien vaikutuksille kehittyy toleranssi eli sietokyky, minkä seurauksena

annoskokoa on kasvatettava. ^{[1] [2] [10]} Toleranssi kuitenkin palautuu ennalleen melko nopeasti, jos käytön lopettaa. ^[2] Tämän vuoksi yliannostukset ovat hyvin tavallisia niiden ihmisten kohdalla, jotka ovat aloittaneet käytön uudelleen tauon jälkeen.

Heroiinin suonensisäiseen käyttöön liittyy riski vakavista tartuntataudeista, kuten HIV:stä ja C-hepatiitista. ^{[13] [14]} C-hepatiitti on yleisin pistämiseen liittyvä komplikaatio: ^[13] noin 75 %:lla suonensisäisesti huumeita käyttävillä esiintyy veressä C-hepatiitin vasta-aineita. ^[15] Pistäminen voi aiheuttaa myös paikallisen infektion. On niin ikään mahdollista, että pistämisen yhteydessä verenkiertoon pääsee sieni tai bakteeri. ^[16]

Käyttö raskauden aikana: Jos heroiinia käyttää raskauden aikana, ovat haitat sikiölle merkittäviä. Heroiinin raskauden aikaiseen käyttöön liittyy muun muassa keskenmenon, kohtukuoleman, kasvun hidastumisen, raskaudenaikaisten verenvuotojen ja ennenaikaisen synnytyksen riski. Lapsi kärsii syntyessään todennäköisesti vieroitusoireista, vaikkakin lievemmistä kuin esimerkiksi buprenorfiinin kohdalla. Heroiini ei tiettävästi ole aiheuttanut sikiön epämuodostumia. ^{[1] [18]}

Miten riskejä voi vähentää?

Päihteiden käyttö on aina riskialtista. Keinot riskien vähentämiseksi eivät koskaan poista niitä täysin.

Osan heroiinin käyttöön liittyvistä riskeistä voi välttää sillä, ettei käytä heroiinia suonensisäisesti. Jos ainetta kuitenkin käyttää pistämällä, on ensiarvoisen tärkeää huolehtia siitä, että käyttää aina vain omia, puhtaita pistovälineitä ja aineiden valmistusastioita. Tämä on paras keino ehkäistä päihteiden suonensisäiseen käyttöön liittyviä tartuntatautiriskejä. ^[19] Käytetyt neulat ja ruiskut voi vaihtaa puhtaisiin terveysneuvontapisteissä.

Terveysneuvontapisteiden yhteystiedot löytyvät osoitteesta vinkki.info.

Yliannostustapaukset vaativat välitöntä lääkärin hoitoa.

Eri ihmiset reagoivat samoihin päihteisiin ja annoskokoihin hyvin eri tavoin. Tämä on syytä pitää mielessä myös heroiinin kohdalla.

link

Lähteet ►

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/heroiini>